

Motion till riksdagen

1987/88:Fö206

av Gunnar Hökmark (m)

om åtgärder mot främmande
underrättelseverksamhet i Sverige

Under det senaste decenniet har den sovjetiska trafiken med s. k. TIR-lastbilar ökat i omfattning och med den rapporterna om dessa lastbilars egendomliga uppträdanden. Från att i början av 1970-talet ha omfattat ca 500 tillstånd per år har trafikvolymen i förhandlingar fastställts till 1 200 tillstånd för år 1987. Sovjetunionen krävde dock en ökning till 1 300 tillstånd.

Publiciteten kring de sovjetiska TIR-lastbilarna har varit omfattande. Bilarna har rapporterats omotiverat dyka upp vid militära övningar och prov med försvarsmateriel, synas nära militära förråd och setts parkerade i linje med radio-länk-stråk. I TV-programmet Rekordmagasinet visades hösten 1987 hur en av chaufförerna på en sovjetisk TIR-lastbil uppenbarligen dokumenterade kopplingsdosorna på en av televerkets kablar.

Trots den publicitet denna fråga erhållit och den starka oro för landets säkerhet detta skapat, tycks regeringen och berörda myndigheter inte ta misstankarna om att TIR-lastbilarna bedriver underrättelseverksamhet på allvar. Försvarsminister Roine Carlsson har t. ex. sagt att polisen "inte funnit något anmärkningsvärt" i de sovjetiska TIR-lastbilarnas agerande. När han i riksdagen den 4/12 1986 besvarade två frågor angående lastbilstrafiken avfärdade försvarsministern problemet med att militär och polis kontrollerade Sveriges skyddsområden och att "några särskilda åtgärder från regeringens sida mot just utländska lastbilar anser jag inte påkallade". Utrikesminister Sten Andersson hävdade i riksdagen den 25/5 1987 att det "ännu inte har lämnats in någon enda rapport om konkret illegal verksamhet till regeringen i samband med trafiken med lastbilar från främmande stat. Inte ett enda fall."

Försvarsutskottet har dock konstaterat att ett femtontal rapporter om misstänkt verksamhet inrapporterats under 1986, men säger också att misstankar om olovlig underrättelseverksamhet inte kunnat verifieras. Utskottet anser att tullmyndigheterna i dagens läge inte behöver ändra på gällande bestämmelser.

Det är självfallet så att även om inte varje enskild händelse sig är olaglig så kan den totala verksamhet TIR-lastbilarna bedriver mycket väl vara till men för rikets säkerhet.

Genom lastbilstrafiken kan militär personal skaffa sig goda kunskaper om terrängförhållanden och annat av militärt intresse. Rekognosering, avlyssning, fotografering samt stöd för satellitspaning är andra exempel på vad som kan åstadkommas utan att den enskilda åtgärden för sig kan beskrivas som illegal underrättelseverksamhet.

Eftersom det inte heller finns någon naturlig förklaring till de sovjetiska lastbilschaufförernas uppträdande finns det anledning att väsentligt minska utrymmet för eventuellt olaglig verksamhet.

Tullmyndigheterna bör ändra gällande bestämmelser så att TIR-lastbilar från länder som misstänks använda lastbilarna till att bedriva underrättelseverksamhet, skall åläggas att utföra transporterna längs en viss angiven vägsträcka inom en given tidsram. Detta skulle effektivt begränsa möjligheten att använda TIR-lastbilarna till underrättelseverksamhet riktad mot Sverige. De finns ingen anledning att inte tillgripa denna möjlighet så länge det finns risk för underrättelseverksamhet och det inte finns någon naturlig förklaring till de sovjetiska lastbilschaufförernas uppträdande.

Mot. 1987/88
Fö206

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder mot främmande underrättelseverksamhet i Sverige.

Stockholm den 26 januari 1988

Gunnar Hökmark (m)

